

V8 RASPOREĐIVANJE OPĆIH TROŠKOVA PROIZVODNJE NA GLAVNA MJESTA TROŠKOVA I NOSITELJE TROŠKA

Primjer 1. Metoda rasporeda općih troškova proizvodnje s pomoćnih na glavna mjesta troškova
Trgovačko društvo ABC ima u proizvodnji 4 odjela i to **dva proizvodna pogona i dva pomoćna odjela** koji servisiraju proizvodne pogone. OTP, koji su nastali u prvih 6 mjeseci 2008.godine evidentirani u razredu 4 i obuhvaćeni po mjestima troškova bili su slijedeći (u 000 kn):

- **Proizvodni pogon za proizvodnju dijelova – ukupni OTP 42.000 kn**
- **Pogon montaže gotovih proizvoda – ukupni OTP 78.700 kn**
- **Odjel elektro-mehaničkog održavanja – ukupni OTP 12.000 kn**
- **Odjel pripreme rada i kontrole kvalitete – ukupni OTP 5.500 kn**

Management proizvodnih pogona dogovorio je s računovodstvom kriterije za raspoređivanje OTP pomoćnih mjesta troškova na proizvodne pogone. **Troškovi održavanja raspoređuju se na proizvodne pogone na temelju pogone na temelju površina (m²) a troškovi pripreme rada i kontrole kvalitete na temelju broja zaposlenih.**

Na temelju analitičkih evidencija, evidencija o površini, broju zaposlenih računovodstvo raspolaže sa slijedećim podacima: **tablica 1**

MJESTO TROŠKOVA	POVRŠINA (m ²)	BROJ ZAPOSLENIH
ODRŽAVANJE	250	15
PRIPREMA I KONTROLA	900	12
PROIZVODNJA	2.250	35
MONTAŽA	5.700	150
UKUPNO	9.100	212

Rasporedite opće troškove proizvodnje pomoćnih mjesta troškova na proizvodne pogone primjenom:

- Direktne metode**
- Indirektne (postupna, fazne) metode i**
- Algebarske metode**

Za primjenu algebarske metode pretpostavlja se da servisni odjeli (održavanje i priprema rada i kontrola) pružaju i međusobno usluge. Na temelju podataka iz operativnih evidencija utvrđeni su slijedeći podaci o pružanju usluga: **tablica 2**

MJESTO TROŠKOVA	ODRŽAVANJE	PRIPREMA I KONTROLA
ODRŽAVANJE	----	10%
PRIPREMA I KONTROLA	15%	----
PROIZVODNJA	25%	20%
MONTAŽA	60%	70%
UKUPNO	100%	100%

- Direktna metoda**

1.) RASPOREĐIVANJE TROŠKA ODRŽAVANJE (otp) NA PROIZVODNJU I MONTAŽU:

ukupni OTP održavanja = **12 000 kn** = 1,50943 kn/m²
ukupna površina proizvodnje i montaže **7950 m²**

izračun površine (tablica 1) = 2250 m² + 5700 m² = 7950 m²

raspoređivanje OTP održavanje na proizvodnju

= 2250 m² x 1,50943 kn/m² = 3396 kn

raspoređivanje OTP održavanje na montažu

= $5700 \text{ m}^2 \times 1,50943 \text{ kn/m}^2 = 8604 \text{ kn}$

Provjera: $3396 \text{ kn} + 8604 \text{ kn} = 12000 \text{ kn}$

2.) RASPOREĐIVANJE TROŠKA PRIPREME RADA I KONTROLE KVALITETE NA PROIZVODNJU I MONTAŽU:

ukupni OTP odjela pripreme rada i kontrole = 5500 kn = 29,729 kn/zaposlenik

ukupan broj zaposlenih u proizvodnji i montaži 185 zaposlenih

izračun broja zaposlenih = 35 zaposlenih + 150 zaposlenih (**tablica 1**)

raspoređivanje OTP pripreme rada i kontrole na proizvodnju

= $35 \text{ zaposlenih} \times 29,729 \text{ kn/zaposlenik} = 1041 \text{ kn}$

raspoređivanje OTP priprema rada i kontrola na montažu

= $150 \text{ zaposlenih} \times 29,729 \text{ kn/zaposlenik} = 4459 \text{ kn}$

Provjera: $1041 \text{ kn} + 4459 \text{ kn} = 5500 \text{ kn}$

b) Indirektna metoda

1.) RASPOREĐIVANJE TROŠKOVA ODRŽAVANJA (otp) NA ODJELE PRIPREME I KONTROLE KVALITETE:

ukupni OTP odjela održavanja = 12000 kn = 1,35593 kn/m²

ukupna površina kontrole, proizvodnje i montaže 8850 m²

izračun površine: $900 \text{ m}^2 + 2250 \text{ m}^2 + 5700 \text{ m}^2$

raspoređivanje OTP održavanje na pripremu i kontrolu

= $900 \text{ m}^2 \times 1,35593 \text{ kn/m}^2 = 1220 \text{ kn}$ (važno za daljnji izračun!!!!) – pogledaj dolje formulu

raspoređivanje OTP održavanje na proizvodni pogon

= $2250 \text{ m}^2 \times 1,35593 \text{ kn/m}^2 = 3051 \text{ kn}$

raspoređivanje OTP održavanje na pogon montaže

= $5700 \text{ m}^2 \times 1,35593 \text{ kn/m}^2 = 7729 \text{ kn}$

Provjera: $1220 \text{ kn} + 3051 \text{ kn} + 7729 \text{ kn} = 12000 \text{ kn}$

2.) RASPOREĐIVANJE TROŠKOVA ODJELA PRIPREME I KONTROLE NA PROIZVODNI POGON I POGON MONTAŽE

ukupan OTP odjela pripreme rada i kontrole = 6720 kn ($5500 \text{ kn} + 1220 \text{ kn}$) = 36,32 kn/zaposl.

ukupan broj zaposlenih u proizvodnji i montaži 185 zaposlenih

raspoređivanje OTP pripreme i kontrole na proizvodne pogone

= $35 \text{ zaposlenih} \times 36,32 \text{ kn/zaposlenih} = 1272 \text{ kn}$

raspoređivanje OTP pripreme i kontrole na montažu

= $150 \text{ zaposlenih} \times 36,32 \text{ kn/zaposlenih} = 5448 \text{ kn}$

Provjera: $1272 \text{ kn} + 5448 \text{ kn} = 6720 \text{ kn}$

c) Algebarska metoda

Priprema	900 m ²	10%	8850 / 900
Proizvodnja	2250 m ²	25%	8850 / 2250
Montaža	5700 m ²	65%	8850 / 5700
UKUPNO	8850 m ²	-	-

OTP održavanje = 12000 kn + 0,1 OTP priprema rada i kontrola kvalitete
OTP priprema rada i kontrola kvalitete = 5500 kn + 0,15 OTP održavanje

OTP održavanje = 12000 kn + 0,1 x (5500 kn + 0,15 OTP održavanje)

OTP održavanje = 12000 kn + 550 kn + 0,015 OTP održavanje

OTP održavanje – 0,015 OTP održavanje = 12550 kn

0,985 OTP održavanje = 12550 kn / 0,985

OTP održavanje = 12741 kn

OTP priprema rada i kontrola kvalitete = 5500 kn + 0,15 OTP održavanje

OTP priprema rada i kontrola kvalitete = 5500 kn + 0,15 x 12741 kn

OTP priprema rada i kontrola kvalitete = 5500 kn + 1911 kn

OTP priprema rada i kontrola kvalitete = 7411 kn

1.) RASPOREĐIVANJE OTP ODRŽAVANJE

na odjel priprema rada i kontrola kvaliteta = 12741 kn x 15% = 1911 kn

na proizvodni pogon = 12741 kn x 25% = 3185 kn

na pogon montaže = 12741 kn x 65% = 7645 kn

= 12000 kn

2.) RASPOREĐIVANJE OTP ODRŽAVANJE

na odjel održavanje = 7411 kn x 10% = 741 kn

na proizvodni pogon = 7411 kn x 20% = 1482 kn

na pogon montaže = 7411 kn x 70% = 5188 kn

= 7411 kn

Primjer 2. Raspoređivanje općih troškova proizvodnje na nositelje troškova

Trgovačko društvo XYZ u svom sastavu ima proizvodne pogon Y koji je u lipnju 2008.godine iskazao, nakon rasporeda OTP sporednih i glavnih mjesta troškova, **ukupne OTP u iznosu od 47.500,00 kn.**

Struktura tih OTP je slijedeća:

- **Trošak indirektnog materijala 8.000,00 kn**
- **Trošak indirektnog rada 17.000,00 kn**
- **Amortizacija građevinskog objekata 5.800,00 kn**
- **Amortizacija opreme 8.800,00 kn**
- **Amortizacija patenata 4.000,00 kn**
- **Trošak pogonskog goriva (indirektni trošak) 2.700,00 kn**
- **Osiguranje pogonske zgrade 1200,00 kn**

U lipnju proizvodni pogon Y kompletirao je tri radna naloga 101, 102 i 103 (oznaka analitičkih konta proizvodnje).

Iz računovodstvene evidencije (materijalno knjigovodstvo) i operativne evidencije o utrošku sati direktnog rada i strojnih sati dobiveni su slijedeći podaci:

Radni nalog podaci analitičkih i operativnih evidencija	RN 101	RN 102	RN 103
Trošak direktnog materijala	6.000 kn	9.000 kn	3.500 kn
Trošak direktnog rada	14.000 kn	8.000 kn	5.000 kn
Sati direktnog rada	10.000 sati	5.000 sati	2.200 sati
Strojni sati	4.200 sati	2.000 sati	1.500 sati

Računovodstvo trgovačkog društva XYZ treba za pogon Y za lipanj 2008.godine utvrditi troškove svakog radnog naloga (troškove proizvoda) koristeći kao bazu za raspoređivanje općih troškova proizvodnje na radne naloge:

a) Sati direktnog rada

ukupni OTP = 47.500 kn = 2,761628 kn/sati direktnog rada
sati direktnog rada (10.000 h + 5.000 h + 2.200 h)

raspored OTP na radne naloge

RN 101 = 10.000 h x 2,761628 kn/h = 27.616 kn

RN 102 = 5.000 h x 2,761628 kn/h = 13.808 kn

RN 103 = 2.200 h x 2,761628 kn/h = 6.076 kn
= 47.500 kn

TROŠKOVI RADNOG NALOGA

	RN 101	RN 102	RN 103
TROŠ.DIR.MATERIJALA	6.000	9.000	3.500
TROŠ.DIR.RADA	14.000	8.000	5.000
OTP	27.616	13.808	6.076
UKUPNO	47.616	30.808	14.576

raspored troš.proizvodnje			proizv. u toku RN 101		proizv. u toku RN 102		
S 93.000	93.000 (1)		1) 47.616		1) 30.808		
proizv. u toku RN 103							
1) 14.576							

b) Strojne sate

ukupni OTP = 47.500 kn = 6,168831 kn/strojni sati
strojni sati (4.200 h + 2.000 h + 1.500 h)

raspored OTP na radne naloge

RN 101 = 4.200 h x 6,168831 kn/strojni sati = 25.909 kn

RN 102 = 2.000 h x 6,168831 kn/strojni sati = 12.338 kn

RN 103 = 1.500 h x 6,168831 kn/strojni sati = 9.253 kn
= 47.500 kn

TROŠKOVI RADNOG NALOGA

	RN 101	RN 102	RN 103
TR.DIR.MATERIJALA	6.000	9.000	3.500
TR.DIR.RADA	14.000	8.000	5.000
OTP	25.909	12.338	9.253
UKUPNO	45.909	29.338	17.753

raspored troš.proizvodnje			proizv. u toku RN 101		proizv. u toku RN 102		
S 93.000	93.000 (1)		1) 45.909		1) 29.338		
proizv. u toku RN 103							
1) 17.753							